

dien (Stemmer: Ja, den dobbelte!). Jeg gaaer videre; førte dette til frivillig Ovreenskomst? Dersom Ministeren vil undersøge, og det er hans Pligt, om der ikke mellem senere Goveriaflosninger findes Aflosninger, der allerede een Gang ere betalte med Jordsmon, hvor der har været indgivet Erklæringer om, at Hoveriet var afløst, og at der derfor var blevet givet Afkomst til at inddrage Jordegods, saa skal han see, at der har bestaaet Hoveri, som allerede een Gang har været afløst (I den rigsmi- nisteren: Ja, undersøg det!). Det er ikke mig, der behøver at undersøge; jeg har Ret til at sige til Ministeren: undersøg; naar da Ministeren om nogen Tid kommer her i Thinget og siger: der findes ikke eet Sted, hvor det er saa, saa er Tiden kommen for mig til at vise, hvor der dog findes et saadant Sted (Flere Stemmer: Ja, mange Steder!). Jeg siger ikke, at der findes mange Steder (Joh), men det er en Bane, vi ikke kunne blive ved at betrade, at Regjeringen i de Sager, som den pligtmæssigt skal undersøge, kommer til os og spørger, hvorledes forholder det sig med dem. Det er Regjeringen, som skal komme til os og bevise, at vi have feilet; vi have Ret til at betegne det, og Regjeringen har den Pligt at undersøge det. — Saaledes var Frivilligheden med Hensyn til Hoveriet. Hoveriet købte vi dengang, og da vi nu endelig ere komne til en Lov, som slutter det, saa bliver der endda af den samme Regjering, under hvis Varetægt denne Lovs Udøvelse endnu staaer, sagt, at det er Indgreb i Eiendomsretten. Har den ærede Minister nu seet, hvortil Frivilligheden fører? Den fører til en lang Række af Piinsler og til en endelig Afgjørelse ved en Tvangsløb. Det var Hoveriets Historie, og det vil blive Fæstevæsenets Historie, men denne vil tillige blive en meget værre Historie, eftersom det er et langt farligere Tilfælde, eftersom i dette Tilfælde en større Deel af Befolkningen sættes paa Spil for Enkeltmand, som ikke vil være tilfreds med Betalingen, men vil have Befolkningen under sin Haand (Hør!), og deri faaer han Understøttelse her. Det er den politiske Side af denne Lov, at dersom den faaer Lov til at gaae igjennem med de Forandringer, den kan faae ved anden Behandling, saa vil man

deraf komme til at see, at det ikke er saa, at der endnu i Loven gives et Herredømme for de Folk, som nu engang troe at have gjort sig til Herrer over en stor Deel af Befolkningen og det Jordsmon, hvorpaa denne har trællet, og hvorved den har faaet Støvet til at hænge ved dens Skoosaaler. Lovforslaget er slet ikke letfindigt henkastet; det har en god Grund at staae paa; det har en ædel Hensigt uden Tanke om at krænke Nogens Eiendom. Der er ikke eet Menneske, der taber een Skilling ved denne Lov, og det er en uretfærdig og ubillig Breidelse at sige, at Eiendomsretten her er berørt. Det er kun en Bei, man gaaer for mellem de Folk, som ikke domme skarpt, at pække Misnoie mod os, som tør vove at sige: saadan er Tilstanden og saadan er Sagen. Det er for at prøve paa at lukke vor Mund, og det er maaskee muligt, at det vil lykkes; thi man søger Midlerne dertil paa Steder, hvor man aldrig burde søge dem; man har søgt dem udenfor os, men jeg skal ikke saa let vige tilbage for al den Haan, man kaster paa mig for min Mangel paa Dygtighed, Rolighed og Besindighed; i al min Iver taler jeg vistnok ligesaa besindigt som min ærede Nabo. Jeg vil overlade til Thinget selv, om det vil hen- vise Loven til 2den Behandling eller forkaste den paa dette Stadium; det skal ligge ved Dem, jeg skal vide at undertaste mig den par- lamentariske Beslutning. Madvig: Derfor kan ingen Tak forlanges. — G. Winther: Det gjorde han ikke. — Madvig: Det skal han heller ikke forlange.)

Annubøll: Jeg erkjender fuldkommen det Talent, hvormed den ærede sidste Taler har talt for sit Forslag, og jeg er forsaavidt enig med ham i Hovedsagen, som jeg med en stor Deel af Forsamlingens Medlemmer anseer det for ønskeligt og vistnok ogsaa nødvendigt, at Fæstevæsenet snarest muligt finder Sted, men jeg kan dog derfor ikke ganske være enig i ethvert Middel, hvorved man vil frem- me deane i sig selv gode Sag, navnlig kan jeg ikke komme til den Overbeviisning, at jeg bør stemme for, at dette Lovforslag ophæves til Lov. Jeg kan ikke løsrive mig fra den An- skuelse, at der ved dette Lovforslag vil, — om dette end ikke er tilfaldet, saa dog i Realiteten,